

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžo/16/2016
Identifikačné číslo spisu: 3015200565
Dátum vydania rozhodnutia: 31.07.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:3015200565.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: Peter Ludrovský LUKY SERVIS, s miestom podnikania Nedožerská cesta 14, Prievidza, IČO: 14 257 211, zastúpeného JUDr. Darinou Korábovou, advokátkou so sídlom Záborského 42, Bratislava, proti žalovanému: Sociálna poisťovňa, pobočka Prievidza, so sídlom Matice slovenskej 10, Prievidza, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 8832-24/2015-PD z 18. júna 2015, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 13S/112/2015-59 z 27. januára 2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 13S/112/2015-59 z 27. januára 2016 z r u š u j e a v e c v r a c i a krajskému súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

I.
Konanie na krajskom súde

Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 13S/112/2015-59 z 27.01.2016 zrušil rozhodnutie žalovaného č. 8832-24/2015-PD z 18.06.2015 a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie podľa § 250j ods. 2 písm. d/ OSP. O trovách konania rozhodol krajský súd tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v sume 736,61 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku, k rukám advokáta žalobcu.

V odôvodnení rozsudku krajský súd uviedol, že v danej veci žalovaný rozhodoval o žiadosti žalobcu o odpustenie povinnosti zaplatiť penále podľa § 178 ods. 1 bod 11 zákona č. 461/2003 Z. z.

Krajský súd z administratívneho spisu zistil, že žalobca doručil žalovanému opakovane žiadosti o odpustenie povinnosti zaplatiť penále alebo zníženie penále. Žalovaný rozhodnutím č. 9331-14/2014-OD z 13.01.2014 rozhodol o žiadosti žalobcu tak, že jej nevyhovel. Uvedené rozhodnutie bolo predmetom súdneho prieskumu a rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 13S/75/2014-115 z 11.03.2014 bolo zrušené podľa § 250j ods. 2 písm. d/ OSP. Následne o veci žalovaný rozhodol rozhodnutím č. 8832-24/2015-PD z 18.06.2015, ktoré je napadnuté žalobou. V uvedenom rozhodnutí žalovaný zrekapituloval

jednotlivé platobné výmery a rozhodnutia, ktorými bolo žalobcovi predpísané poistné a penále. K jednotlivým pohľadávkam uviedol súdneho exekútora, u ktorého sa vedie exekučné konanie o ich vymoženie a stav exekúcie, prípadne skutočnosť či bola pohľadávka postúpená.

Ďalej krajský súd uviedol, že v administratívnom spise žalovaného je pripojený zápis z rokovania medzi žalobcom a žalovaným z 22.04.2014, z ktorého je zrejmé, že žalovaný informoval žalobcu o nespĺnení podmienok na odpustenie penále v zmysle Metodického usmernenia č. 22/2008, čl. 10, ods. 15, písm. f) a h), a čl. 3 ods. 14. Podľa citovaného Metodického usmernenia ak bolo právo Sociálnej poisťovne vynútené alebo ak bola pohľadávka postúpená tretej osobe podľa § 149 zákona o sociálnom poistení, nie sú splnené podmienky pre odpustenie penále.

Medzi účastníkmi konania nebolo podľa krajského súdu sporné, že žalobca podniká od roku 1989 na základe živnostenského oprávnenia a to pod obchodným menom Peter Ludrovský LUKY SERVIS. Ako samostatne zárobkovo činná osoba bol povinný platiť v zmysle zákona č. 463/2003 Z. z. poistné (§ 141 ods. 1), na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici za kalendárny mesiac pozadu (§ 142 ods. 1), pričom poistné bolo splatné do ôsmeho dňa kalendárneho mesiaca nasledujúceho po kalendárnom mesiaci, za ktorý platil poistné (§ 143 ods. 1). Žalobca si povinnosti platiť poistné neplnil riadne a včas.

Krajský súd konštatoval, že vo všeobecnosti je žalovaný zo zákona o sociálnom poistení povinný predpísať subjektu, ktorý neodviedol poistné a príspevky na starobné dôchodkové sporenie za príslušný kalendárny mesiac včas alebo ich odviedol v nižšej sume, penále vo výške 0,05 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného a príspevkov (§ 240 ods. 1). Penále je sankciou za neodvedenie poistného včas alebo za odvedenie poistného v nižšej sume.

Následne krajský súd v rozsudku citoval § 277a a § 293bl ods. 1 zákona o sociálnom poistení.

Ďalej krajský súd uviedol, že rozhodovanie žalovaného o žiadosti žalobcu o odpustenie penále už bolo predmetom súdneho prieskumu, pričom súd jeho rozhodnutie zrušil podľa § 250j ods. 2 písm. d/ OSP. V tomto rozhodnutí ho okrem iného zaviazal vyporiadať sa s otázkou uplatnenia § 293bl zákona 461/2003 Z. z. na predmetnú právnu vec. Žalovaný k predmetnej otázke pri opätovnom rozhodovaní o veci uviedol, že podmienkou na odpustenie penále bolo zaplatenie všetkých dlžných súm poistného a príspevkov za celé obdobie poistenia pred 01.01.2010. Žalobca v zákonom stanovenej lehote, t. j. do 30.04.2010 nezaplatil poistné v sume 42,02 eur za rok 1995. Žalovaný v odôvodnení napadnutého rozhodnutia riadne nešpecifikoval vyššie uvedené dlžné poistné, krajský súd však mal za to, že by malo ísť o poistné, ktoré bolo vyrubené žalobcovi až po lehote uvedenej v § 293bl zákona o sociálnom poistení. V administratívnom spise sa nenachádza rozhodnutie žalovaného č. 700-1040003610-GC04/10 z 31.05.2010, ktorým malo byť žalobcovi pravdepodobne dovyrubené poistné za mesiace október, november a december 1995 v celkovej sume 42,02 eur. V odôvodnení preskúmaného rozhodnutia nie je podľa krajského súdu jasne a zrozumiteľne vysvetlená úvaha žalovaného, z akého dôvodu má za to, že je možné pri aplikácii § 293bl zákona prihliadať aj na poistné, ktoré bolo žalobcovi vyrubené rozhodnutím po 30.04.2010. Žalovaný uviedol, že k nespĺneniu podmienok došlo aj z dôvodu neuhradenia pohľadávok, ktoré boli postúpené. Vychádzal pritom pravdepodobne zo záveru, že postúpená pohľadávka sa vo všeobecnosti považuje pre nároky fyzickej osoby za neuhradenú. V odôvodnení rozhodnutia však nie je podľa krajského súdu dostatočne jasne a zrozumiteľne vysvetlený tento jeho záver, ktorý by de facto znamenal, že postupom Sociálnej poisťovne by časti poistencov bola v dôsledku postúpenia pohľadávky trvalo odňatá možnosť splniť podmienky stanovené v § 293bl zákona o sociálnom poistení. Žalovaný sa taktiež podľa krajského súdu nevyporiadal so splnením podmienok tzv. generálneho pardonu tak, ako vyplývajú z najnovšej rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Rozhodnutie žalovaného neobsahuje podľa krajského súdu ani jasné a zrozumiteľné vyporiadanie sa s námietkou žalobcu ohľadne duplicity jeho platby.

S poukazom na uvedené krajský súd rozhodnutie žalovaného z 18.06.2015 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie podľa § 250j ods. 2 písm. d/ OSP z dôvodu, že ide o rozhodnutie nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov.

Krajský súd uložil žalovanému povinnosť v ďalšom konaní opätovne sa riadne vysporiadať so splnením podmienok tzv. generálneho pardonu podľa § 293bl zákona o sociálnom poistení a jasne a zrozumiteľne sa vysporiadať s otázkou duplicity platby žalobcu za poistné za mesiace október až december 2005.

II.

Odvolanie žalovaného

Proti rozsudku krajského súdu podal riadne a včas odvolanie žalovaný, ktorý žiadal napadnutý rozsudok krajského súdu zmeniť a žalobu žalobcu zamietnuť v celom rozsahu.

Žalovaný nesúhlasil s právnym posúdením predmetnej veci krajským súdom. Zastáva názor, že dostatočným spôsobom odôvodnil napadnuté rozhodnutie a považuje ho za právne správne v celom rozsahu.

K právnemu aspektu splnenia podmienok tzv. generálnych pardonov žalovaný uviedol, že podľa § 293ap zákona o sociálnom poistení v znení zákona č. 555/2007 Z. z. účinného od 1. januára 2008 žalovaný odpustí povinnosť zaplatiť penále, ktoré sa viaže na dlžné poistné a dlžné príspevky na starobné dôchodkové sporenie podľa osobitného predpisu za obdobie pred 1. januárom 2007, ak fyzická osoba alebo právnická osoba povinná odvádzať poistné a príspevky na starobné dôchodkové sporenie, toto dlžné poistné a príspevky na starobné dôchodkové sporenie zaplatí najneskôr do 31. januára 2008.

Žalovaný dôsledne preveril splnenie všetkých podmienok a z dôvodu, že žalobca nemal zaplatené poistné predpísané konkrétnymi rozhodnutiami žalovaného uvedenými v napadnutom rozhodnutí, neboli splnené podmienky na odpustenie povinnosti zaplatiť penále.

Vo vzťahu k postúpeniu pohľadávok žalovaný uviedol, že predmetom postúpenia boli pohľadávky predstavujúce dlžné poistné a penále voči žalobcovi ako samostatne zárobkovo činné osobe a tiež voči žalobcovi ako zamestnávateľovi. Postúpením predmetných pohľadávok žalovaný podľa § 149 zákona o sociálnom poistení prestal s nimi nakladať a zároveň odo dňa účinnosti postúpenia už nemohol prijímať na svoj účet platby na poistné a penále týkajúce sa postúpených pohľadávok. Preto toto obdobie po postúpení pohľadávok sa u žalobcu, vzhľadom na jeho ďalšie nároky, považuje za nezaplatené. Podľa § 142 ods. 1 zákona o sociálnom poistení v znení zákona č. 338/2013 Z. z. sa upravila možnosť fyzickej osoby, voči ktorej bola pohľadávka postúpená splniť nárok na dávku zaplatením pohľadávky na poistnom postúpenej podľa § 149 zákona o sociálnom poistení tretej osobe. Uvedená právna úprava sa však nevzťahuje na možnosť takýmto spôsobom splniť podmienku na odpustenie povinnosti zaplatiť penále a takúto možnosť neupravuje ani žiadne iné ustanovenie zákona o sociálnom poistení.

Podľa § 293bl ods. 1 zákona o sociálnom poistení v znení zákona č. 572/2009 Z. z. účinného od 1. januára 2010 žalovaný nepredpíše penále alebo odpustí povinnosť zaplatiť predpísané penále, ktoré sa viaže na dlžné poistné a dlžné príspevky na starobné dôchodkové sporenie podľa osobitného predpisu za obdobie pred 1. januárom 2010 zaplatené najneskôr do 30. apríla 2010. Právna úprava generálneho pardonu 2010 mala všeobecný charakter a jej účelom bolo, aby sa vzťahovala na penále viažuce sa na všetky dlžné sumy poistného a príspevkov, ktoré neboli zaplatené od roku 1993, vrátane penále, ktoré malo byť alebo mohlo byť odpustené napr. podľa § 277 ods. 2 a 3, § 277a, § 293ap a § 293bj zákona o sociálnom poistení. Podmienkou na odpustenie penále bolo zaplatenie všetkých dlžných súm poistného a príspevkov za celé obdobie poistenia pred 1. januárom 2010.

Žalovaný opakovane preveril, či žalobca splnil podmienky uvedené v § 293bl zákona o sociálnom poistení a zistil, že poistné za obdobie do decembra 2009 nebolo zaplatené do 30. apríla 2010 v celkovej zákonnej výške. Žalobcovi nebolo možné predpísať správnu výšku poistného za rok 1995 z dôvodu neplnenia si jeho zákonných povinností a to konkrétne povinnosti oznámiť žalovanej príjmy z podnikania za rok 1994. Žalovaný až na základe údajov z Daňového riaditeľstva predpísal poistné v správnej výške a toto poistné v sume 42,02 eur bolo zaplatené až 7. júna 2010.

Zároveň u žalobcu nebola podľa žalovaného splnená ani podmienka zaplatenia poisťného za celé obdobie poistenia pred 1. januárom 2010, a to za obdobie, za ktoré bola pohľadávka postúpená podľa § 149 zákona o sociálnom poistení, predpísaného konkrétnymi rozhodnutiami žalovaného tak, ako sa to uvádza v napadnutom rozhodnutí.

Dňa 10. augusta 2011 po preverení splnenia podmienok generálneho pardonu 2010 žalobca osobne prevzal písomné výzvy žalovaného z 5. augusta 2011, ktorými bolo žalobcovi oznámené, že nie sú splnené podmienky podľa § 293ap ani podľa § 293bl zákona o sociálnom poistení pre odpustenie povinnosti zaplatiť predpísané penále, ktoré je aj predmetom konania o odpustenie povinnosti zaplatiť penále, ktoré začalo na žiadosť z 19. septembra 2009.

Žalovaný ďalej uviedol, že podľa § 240 ods. 3 zákona o sociálnom poistení v znení zákona č. 721/2004 Z. z. žalovaný môže na základe písomnej žiadosti fyzickej osoby a právnickej osoby povinnej odvádzať poisťné v odôvodnených prípadoch odpustiť povinnosť zaplatiť penále alebo znížiť penále, ak tieto osoby zaplatili dlžné sumy poisťného najneskôr v deň podania tejto žiadosti a v období odo dňa doručenia žiadosti do dňa vydania rozhodnutia o žiadosti odvádza poisťné včas a v správnej sume. Žalovaný v tejto súvislosti pre úplnosť uviedol, že od 1. januára 2005 nadobudnutím účinnosti zákona č. 721/2004 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon o sociálnom poistení, bol inštitút odpustenia povinnosti zaplatiť penále alebo zníženia penále zrušený. Zároveň bola zrušená vecná pôsobnosť žalovaného rozhodovať o odpustení povinnosti zaplatiť penále alebo o znížení penále podľa § 178 ods. 1 písm. a/ bod 11. zákona o sociálnom poistení v znení do 31. decembra 2004. S účinnosťou od 1. januára 2005 teda žalovaný nemá kompetenciu rozhodovať o odpustení povinnosti zaplatiť penále alebo o znížení penále len v spojitosti s § 277 ods. 2 a § 277a zákona o sociálnom poistení.

Žalovaný môže prijímať žiadosti o odpustenie povinnosti zaplatiť penále alebo znížiť penále aj po 1. januári 2005, predmetom žiadosti však môže byť len penále, ktoré sa viaže na poisťné, ktoré nebolo odvedené včas alebo bolo odvedené v nižšej sume do 31. decembra 2004, vrátane penále viažuce sa k poisťnému za obdobie december 2004.

V zmysle uvedených ustanovení zákona o sociálnom poistení na žiadosť odvádzateľa je žalovaný oprávnený konať a rozhodnúť o odpustení povinnosti zaplatiť penále alebo znížení penále aj po zrušení tohto inštitútu, to znamená po 1. januári 2005. V takomto konaní je však povinný postupovať podľa zákona o sociálnom poistení v znení účinnom do 31. decembra 2004.

V konaní a rozhodovaní podľa vyššie uvedených ustanovení dáva však zákon o sociálnom poistení žalovanému možnosť (nie povinnosť) odpustiť povinnosť zaplatiť penále alebo znížiť penále. Je dispozičným rozhodovacím právom žalovaného na žiadosť fyzickej osoby alebo právnickej osoby odpustiť povinnosť zaplatiť penále, či znížiť penále alebo žiadosti nevyhovieť. Žalobca v tomto konaní nemá právny nárok na odpustenie povinnosti zaplatiť penále. Žalovaný pri rozhodovaní o odpustení penále bol povinný hodnotiť aj prístup žalobcu k plneniu povinností, ktoré ukladá odvádzateľom zákon o sociálnom poistení. Pri odpúšťaní povinnosti zaplatiť penále žalovaný berie do úvahy dôvod, pre ktorý došlo k neplateniu poisťného, za omeškania ktorého bolo predpísané penále, skúmajú sa dôvody ekonomické, sociálne a iné, ktoré môžu preukázať, že mohli mať alebo mali priamy vplyv na neplnenie odvodových povinností. Ďalej sa skúmal celkový prístup žalobcu k plneniu povinností voči žalovanému vyplývajúcich zo zákona o sociálnom poistení a tiež vyplývajúcich z právnych predpisov účinných do 31. decembra 2003, dodržiavania všeobecne záväzných právnych predpisov a záujmu žalobcu o dobrovoľné vysporiadanie záväzkov voči žalovanému.

Žalovaný mal preukázané, že žalobca dlhodobo neplatil poisťné a penále, ktoré sa v plnom rozsahu neuhradilo ani prostredníctvom exekučných konaní. Časť pohľadávok voči žalobcovi preto po ich dlhodobom neúspešnom vymáhaní postúpil podľa § 149 zákona o sociálnom poistení. Zároveň nesplnením povinnosti oznámiť žalovanému príjmy z podnikania za rok 1994 žalobca zaviniť, že nebolo možné stanoviť správnu výšku poisťného za október až december 1995, ktoré mal žalobca odvádzať za

seba ako samostatne zárobkovo činnú osobu, čo malo pre žalobcu následne vplyv na nesplnenie podmienok tzv. generálneho pardonu. Žalobca nepreukázal snahu o vyrovnanie svojich záväzkov ani v exekučných konaniach ani pri zavedení tzv. generálneho pardonu do 31. januára 2008.

K povinnosti žalovaného uvedenej v súdnom rozhodnutí zaoberať sa v ďalšom konaní posúdením splnenia podmienok uvedených v § 293ap a v §293bl zákona o sociálnom poistení žalovaný zdôraznil, že v konaní o odpustenie povinnosti zaplatiť penále alebo zníženie penále začatom na žiadosť žalobcu doručenú dňa 16. septembra 2009 žalovaný skúmal podmienky pre odpustenie povinnosti zaplatiť penále iba podľa § 240 ods. 3 zákona o sociálnom poistení v znení do 31. decembra 2004, pretože splnenie podmienok uvedených v § 293ap a v § 293bl zákona o sociálnom poistení preskúmal osobitne (§ 293ap - žalobca zákonom uložené podmienky nespĺnil, pretože najneskôr do 31. januára 2008 nezaplatil dlžné poistné za obdobia pred 1. januárom 2007 a § 293bl - žalobca zákonom uložené podmienky nespĺnil, pretože najneskôr do 30. apríla 2010 nezaplatil dlžné poistné za obdobia pred 1. januárom 2010). Uvedené ustanovenia boli zavedené do zákona neskoršími právnymi úpravami, ktoré sa so znením zákona o sociálnom poistení účinného do 31. decembra 2004 nemôžu spájať, pretože nadobudli účinnosť až po 31. decembri 2004.

K duplicitnej platbe poistného v sume 42,02 eur zo 7. júna 2010 žalovaný uviedol, že podľa § 233 ods. 6 zákona o sociálnom poistení v znení účinnom od 1. januára 2010 Daňové riaditeľstvo Slovenskej republiky je povinné oznámiť žalovanému údaje o fyzickej osobe a ďalšie údaje súvisiace s daňovým priznaním najneskôr do 30. júna kalendárneho roka alebo najneskôr do 31. októbra kalendárneho roka, ak fyzická osoba má predĺženú lehotu na podanie daňového priznania podľa osobitného predpisu.

Na základe uvedeného žalovaný dňa 31. mája 2010 podľa údajov z Daňového riaditeľstva Slovenskej republiky zistil čiastkový základ dane žalobcu za rok 1994 v sume 2 989,61 eur. Tejto sume zodpovedá vymeriavací základ v sume 124,58 eur a odvod poistného a príspevkov za júl až december 1995 v sume po 124,58 eur mesačne, a preto rozhodnutím zo dňa 31. mája 2010 žalovaný predpísal dlžné poistné za mesiace október až december 1995 v sume 42,02 eur, ktoré predstavuje rozdiel medzi sumou poistného určenej v rozhodnutí zo dňa 30. apríla 1998 a sumou zistenou v zmysle § 233 ods. 6 zákona o sociálnom poistení v znení účinnom od 1. januára 2010. Predpísané poistné v sume 42,02 eur bolo žalobcom zaplatené dňa 7. júna 2010, teda bolo zaplatené oneskorene a nebola splnená podmienka, na splnenie ktorej bol naviazaný tzv. generálny pardon.

Vychádzajúc z uvedených skutočností mal žalovaný za to, že je jednoznačne preukázané, že poistné za obdobie október, november a december 1995 nebolo zaplatené duplicitne, ale bol zaplatený iba rozdiel na poistnom, ktorý vznikol z dôvodu nesplnenia si povinnosti žalobcu oznámiť žalovanému príjmy z podnikania za rok 1994.

Z napadnutého rozhodnutia podľa žalovaného vyplýva, že sa zaoberal aj námietkou žalobcu k platbe v sume 42,02 eur zo 7. júna 2010.

K argumentácii žalobcu vo veci predpísania penále z poistného, ktoré bolo postúpené žalovaný s poukazom na § 277 zákona o sociálnom poistení a § 27 ods. 1 zákona o Sociálnej poisťovni v znení účinnom do 31. decembra 2003 uviedol, že postúpením pohľadávok žalovaného dňa 20. augusta 2008 predstavujúcich dlžné poistné a penále v zmysle § 149 zákona o sociálnom poistení zaniklo jeho oprávnenie nakladať s nimi, a preto žalovaný po postúpení nie je oprávnený žalobcovi predpísať penále z dôvodu neodvedenia poistného na nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie za obdobie, ktoré nastalo po postúpení. Podľa § 240 je však povinný predpísať penále za obdobie, po ktoré bol žalobca v omeškaní s platením poistného t. j. odo dňa splatnosti poistného až do dňa postúpenia pohľadávky na poistnom. Všetky rozhodnutia, ktorými bolo penále predpísané žalobcovi však boli vydané pred dňom postúpenia pohľadávok.

Z napadnutého rozhodnutia podľa žalovaného vyplýva, že sa zaoberal aj posúdením možnosti predpísania penále za nezaplatené dlžné poistné, ktoré bolo predmetom postúpenia podľa § 149 zákona o sociálnom

poistení a zistil, že predpísanie takéhoto penále nie je možné a ani nebolo žalobcovi predpísané.

Žalovaný dodal, že ako verejnoprávna inštitúcia vykonáva sociálne poistenie v intenciách zákona o sociálnom poistení a je povinný riadne a hospodárne spravovať prostriedky získané z poistného a ktoré sú určené na výplatu dávok fyzickým osobám vrátane vymáhania pohľadávok. Pokiaľ fyzické osoby a právnické osoby povinné odvádzať a platiť poistné neplnia zákonom ustanovené povinnosti je žalovaný povinný ich vymáhať, a to aj núteným výkonom rozhodnutia. Preto postup žalovaného voči žalobcovi za neplnenie si jeho povinností vyplývajúcich zo zákona o sociálnom poistení by nemali mať za následok ekonomickú ujmu žalovaného ako veriteľa.

III.

Vyjadrenie žalobcu

Žalobca sa k odvolaniu žalovaného vyjadril písomným podaním zo dňa 14.04.2016, v ktorom žiadal, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil a priznal žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v sume 181,90 eur.

Žalobca sa stotožnil s názorom krajského súdu, v zmysle ktorého odôvodnenie rozhodnutia žalovaného nepredstavuje riadne, jasné a zrozumiteľné vyporiadanie sa s námietkou žalobcu ohľadom duplicity jeho platby a splnenia podmienok na obligatórnu aplikáciu § 293bl ZoSP a to zvlášť za predpokladu, že v danom prípade sa jedná už o druhý individuálny správny akt žalovaného, vydaný po zrušení predchádzajúceho rozhodnutia zo strany súdu. Predovšetkým v takýchto prípadoch by podľa žalobcu odôvodnenie rozhodnutia správneho orgánu malo byť tou podstatnou náležitosťou individuálneho správneho aktu, ktorá má presvedčiť účastníkov konania o správnosti postupu správneho orgánu a zákonnosti jeho rozhodnutia.

Z obsahu súdneho spisu podľa názoru žalobcu vyplýva, že žalovaný sa až v rámci konania pred krajským súdom pokúšal vysporiadať s rozhodujúcimi právnymi otázkami, na ktoré poukázal krajský súd ešte v rámci odôvodnenia prvého zrušovacieho rozsudku, pričom obdobná právna argumentácia žalovaného, ktorú tento uvádza aj v odôvodnení odvolania, mala byť, podľa názoru žalobcu, obsiahnutá už v odôvodnení napadnutého rozhodnutia.

Primárnou úlohou žalovaného bolo vysporiadať sa s tvrdením žalobcu o úhrade dlžného poistného pre účely splnenia podmienok aplikácie generálneho pardonu v zmysle § 293bl ZoSP. Samotný žalovaný uviedol, že poistné 42,02 eur bolo žalobcovi predpísané ešte v roku 1998 a to rozhodnutím č. 161/1998-A, 161/1998-B a 161/1998-C z 30.04.1998, pričom poistné za celé obdobie mesiacov január 1993 až december 1995 uhradil žalobca ešte dňa 06.10.2004 a 14.08.2009.

V tejto súvislosti žalobca poukázal na odôvodnenie prvého rozhodnutia žalovaného z 13.01.2014, v rámci ktorého žalovaný poukazoval na skutočnosť, že na základe vyššie špecifikovaných rozhodnutí uhradil žalobca dňa 06.10.2004 a 14.08.2009 predpísané poistné za obdobie január 1993 až december 1995, tzn. vrátane namietaného poistného vo výške 42,02 eur.

Žalovaný štyrikrát písomne potvrdil, že voči žalobcovi neeviduje žiadne pohľadávky z titulu neuhradeného poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie a to v rámci potvrdenia z 29.01.2010, písomnej odpovede zo 16.03.2010, odôvodnenia rozhodnutia z 13.01.2014 a napokon aj v stanovisku, ktoré žalovaný doručil verejnej ochrankyni práv JUDr. Jane Dubovcovej, čo vyplýva z Upovedomenia VOP z 28.02.2014 č. 2203/2013N OP.

Až v druhom konaní začal žalovaný argumentovať tvrdením, že po pätnástich rokoch a na základe údajov z daňového riaditeľstva zistil, že žalobcovi nestanovil správnu výšku poistného a následne rozhodnutím z 31.05.2010 č. 700-1040003610-GC04/10 predpísal žalobcovi poistné za mesiace október, november, december 1995 v sume 42,02 eur, napriek tomu, že predmetné poistné bolo v tom čase preukázateľne uhradené.

Žalobcovi nie je zrejmé, z akého dôvodu sa vyššie uvedené rozhodnutie žalovaného z 31.05.2010 nenachádzalo v čase rozhodovania krajského súdu v administratívnom spise žalovaného, čím žalovaný postupoval v rozpore s § 250d ods. I OSP, kedy súdu nepredložil kompletný spisový materiál.

Žalobca sa v plnej miere stotožnil s právnym názorom krajského súdu, v zmysle ktorého z odôvodnenia rozhodnutia žalovaného nevyplýva, z akého dôvodu má vôbec žalovaný za to, že pri aplikácii § 293bl ZoSP je vôbec možné prihladať na poistné, ktoré bolo žalobcovi vyrubené až po 30.04.2010.

Bez ohľadu na skutočnosť, že žalobca dotknuté poistné uhradil v celej jeho výške, je žalobca toho názoru, že pri posudzovaní splnenia podmienok aplikácie § 293bl ZoSP nie je možné prihladať na poistné, ktoré bolo žalovaným predpísané až po 30.04.2010 a to dokonca duplicitne, nakoľko takýto výklad § 293bl ZoSP neguje elementárny úmysel zákonodarcu v rámci zavedenia inštitútu generálneho pardonu.

V tejto súvislosti poukázal žalobca na skutočnosť, že právo žalovaného predpísať poistné za rok 1995 bolo už v roku 2005 premlčané. Premlčanie práva znamená v tomto prípade zánik procesného práva na vydanie individuálneho správneho aktu, na čo musí správny orgán prihladať ex offo, bez potreby vznesenia námietky premlčania, ktorá je v týchto prípadoch nadbytočná a bez právnych dôsledkov.

Argumentácia žalovaného, ktorý uvádza, že až po pätnástich rokoch mal údajne na základe informácií z daňového riaditeľstva zistiť, že žalobcovi nestanovil správnu výšku poistného potom, ako opakovane žalobcovi potvrdzoval, že voči nemu neeviduje žiadnu pohľadávku, je podľa názoru žalobcu vágna, nepresvedčivá a nemá žiadnu oporu v skutkovom stave veci.

Žalobca už v rámci vyjadrenia z 18.01.2016 poukazoval na skutočnosť, že uhradením odplaty za postúpenú pohľadávku zo strany spoločnosti BENCONT INVESTMENTS, s.r.o., t. j. dňom 20.08.2008 táto prestáva byť pohľadávkou Sociálnej poisťovne a zároveň zaniká povinnosť poisteného plniť svoj záväzok priamo voči Sociálnej poisťovni, v dôsledku čoho je nevyhnutné subsumovať odplatu tretej osoby za postúpenú pohľadávku pod úhradu dlžného poistného.

Takýto právny názor vyjadril aj Najvyšší súd SR vo svojom rozsudku z 31.07.2009 sp. zn. 9So/178/2008, z odôvodnenia ktorého vyplýva že „úhrada odplaty za postúpenie pohľadávky na poistnom na dôchodkové zabezpečenie, uvedenej v § 277b ods. 1 zákona o sociálnom poistení má za následok, že dlžné poistné na dôchodkové zabezpečenie sa považuje za zaplatené dňom úhrady tejto platby“.

Akceptovanie názoru žalovaného by podľa žalobcu predstavovalo jednostranné postúpenie pohľadávky, ktoré nemôže poistenec žiadnym spôsobom ovplyvniť a zhoršenie postavenia poistenca ako dlžníka, čo je samo o sebe neprípustné. Ako vyplýva z ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu SR „postúpiť pohľadávku na poistnom poistenca podľa § 149 ZoSP môže sociálna poisťovňa len vtedy, ak by postúpením takejto pohľadávky nedošlo k zhoršeniu postavenia dlžníka“ (rozsudok Najvyššieho súdu SR z 25.09.2013 sp. zn. 7So/155/2012).

Sociálna poisťovňa je v dôsledku vyššie uvedeného povinná postupovať tak, akoby bolo dlžné poistné uhradené v predpísanej výške a to už momentom postúpenia pohľadávky, bez ohľadu na výšku sumy, za ktorú pohľadávky spoločnosti BENCONT INVESTMENTS, s.r.o. postúpila.

Nakoľko je odplatu tretej osoby za postúpenú pohľadávku nevyhnutné subsumovať pod úhradu dlžného poistného, bol na mieste postup žalovaného podľa § 293bj eventuálne § 293bl ZoSP, nakoľko žalobca splnil všetky podmienky pre účely aplikácie generálneho pardonu.

Akákkoľvek odlišná interpretácia dotknutých právnych noriem zo strany žalovaného odporuje podľa žalobcu ZoSP a konštantnej judikatúre Najvyššieho súdu SR a to z dôvodu neprípustného zhoršenia

postavenia dlžníka, nakoľko obdobným postupom by žalovaný znemožnil žalobcovi uplatniť zákonný nárok poistenca na odpustenie penále podľa § 293bl ZoSP. Samotný žalovaný napokon uvádza, že odo dňa 20.08.2008 nie je oprávnený prijímať plnenia na úhradu postúpenej pohľadávky a prijaté platby postúpenej pohľadávky zasielal postupníkovi v zmysle zmluvy o postúpení pohľadávok.

Ďalej sa žalobca vyjadril ku skutočnostiam, uvádzaným zo strany žalovaného v súvislosti s tým, že žalobca údajne nepreukázal snahu o vyrovnanie svojich záväzkov v exekučných konaniach ani pri zavedení generálneho pardonu do 31. januára 2008. Toto tvrdenie žalovaného, aj keď je vo vzťahu k aplikácii § 293bl ZoSP podľa žalobcu právne irelevantné, nemá žiadnu oporu v reálnom skutkovom stave veci, nakoľko žalobca sa počas celého obdobia snažil riadne si plniť všetky svoje záväzky voči Sociálnej poisťovni tak, ako mu to umožňovali jeho majetkové pomery.

Dlžné poistné v celej jeho výške sa žalobcovi podarilo uhradiť ku dňu 14.08.2009, čím splnil všetky zákonné podmienky pre odpustenie povinnosti platiť penále, viažuce sa na dlžné poistné a príspevky na starobné dôchodkové sporenie za obdobie pred 01.06.2009 podľa § 293bj ZoSP eventuálne podľa § 293bl ZoSP.

Žalovaný okrem iného opomenul podľa žalobcu skutočnosť, že žalobcovi v roku 2009 nedoručil rozhodnutie o žiadosti o odpustenie povinnosti platiť penále, o existencii ktorého nemal žalobca až do januára 2013 vedomosť, pričom v administratívnom spise žalovaného sa podľa žalobcu nachádzali pozmenené poštové doručky, v zmysle ktorých mala Sociálna poisťovňa na prvú žiadosť o odpustenie penále odpovedať ešte dňa 06.11.2009 (to znamená predtým, ako bola žiadosť dňa 09.11.2009 doplnená a ako sa ňou vôbec Sociálna poisťovňa mohla zaoberať) a rozhodnutie o druhej žiadosti o odpustenie penále mal žalobca podľa predloženej a údajne podpísanej doručky prevziať ešte dňa 06.11.2011 (tento kalendárny deň pripadá na nedeľu).

Vo vyššie uvedenej veci je t. č. stále vedené trestné stíhanie pred ORPZ v Prievidzi pod sp. zn. ČVS: ORP-64/PD-2014, na základe uznesenia o začatí trestného stíhania z 28.02.2014 vo veci podozrenia zo spáchania zločinu falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate, úradnej uzávery, úradného znaku a úradnej značky v zmysle § 352 ods. 1, ods. 5 TZ a prečinu falšovania, pozmeňovania a nedovolennej výroby kolkových známok, poštových cenín, nálepiek a poštových pečiatok v zmysle § 274 ods. 1, ods. 2 TZ, v súvislosti s neoprávneným pozmeňovaním poštových doručiek zo strany doposiaľ neznámych páchatel'ov v procese doručovania relevantných rozhodnutí žalobcovi.

Žalobca v závere uviedol, že v rámci exekučných konaní, iniciovaných zo strany žalovaného, predmetom ktorých bolo aj vymoženie penále, ktoré bol žalovaný podľa názoru žalobcu povinný odpustiť v zmysle § 293bl ZoSP, prišiel o takmer celý svoj majetok.

IV.

Konanie na Najvyššom súde Slovenskej republiky

Podľa § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) odvolacie konanie podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP a § 492 ods. 2 SSP preskúmal rozhodnutie krajského súdu a postup, ktorý popredchádzal jeho vydaniu z dôvodov a v rozsahu uvedenom v žalovanom podanom odvolaní podľa § 212 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP a § 492 ods. 2 SSP a postupom podľa § 250ja ods. 2 OSP v spojení s § 492 ods. 2 SSP bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu je potrebné zrušiť a vrátiť vec krajskému súdu na ďalšie konanie.

Z administratívneho spisu odvolací súd zistil, že napadnuté rozhodnutie žalovaného bolo vydané 18.06.2015. V napadnutom rozhodnutí žalovaný zamietol žiadosť žalobcu o odpustenie povinnosti

zaplatiť penále v sume 15 064,93 eur, ktoré bol povinný žalobca zaplatiť v sumách a rozhodnutiami, ktoré sú špecifikované vo výroku napadnutého rozhodnutia žalovaného.

Napadnuté rozhodnutie žalovaného obsahuje poučenia nasledovného znenia:

„Podľa ust. § 214 ods. 2 písm. b/ zákona účinného do 31. decembra 2004 odvolanie proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustné.“

„Podľa ust. § 172 ods. 1 zákona sa na konanie vo veciach sociálneho poistenia nevzťahuje zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní.“

Ustanovenie § 214 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z., ktoré bolo platné a účinné od 01.01.2005 až do súčasnosti, aj v čase vydania napadnutého rozhodnutia žalovaného, znelo: Odvolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu o povolení splátok dlžných súm poistného, príspevku na starobné dôchodkové sporenie, pokuty a penále.

Vychádzajúc z gramatického výkladu tohto ustanovenia, podľa odvolacieho súdu, odvolanie nie je prípustné, pokiaľ sa rozhoduje o povolení splátok dlžných súm penále. O takýto prípad, podľa odvolacieho súdu, však v posudzovanej veci nešlo, keď sa rozhodovalo o žiadosti žalobcu o odpustenie a zníženie, právoplatnými správnymi rozhodnutiami, predpísaného penále, a nie o povolení splátok predpísaného penále.

Podľa odvolacieho súdu proti napadnutému rozhodnutiu žalovaného bolo prípustné odvolanie. Žalovaný v napadnutom rozhodnutí uviedol nesprávne poučenie o opravnom prostriedku proti tomuto rozhodnutiu a nie je zrejmé z akého dôvodu citoval znenie § 214 ods. 2 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom do 31. decembra 2004, keď rozhodnutie bolo vydané dňa 18. júna 2015, rozhodovalo sa o žiadosti žalobcu z 22. augusta 2011, keď doručeniu tejto žiadosti predchádzalo, dňa 9. novembra 2009 doručenie skoršej žiadosti žalobcu o odpustenie penále v celkovej výške 14 278,43 eur za žalobcu ako zamestnávateľa a za žalobcu - samostatne zárobkovú činnú osobu vo výške 831,39 eur. V žiadosti zo dňa 22. augusta 2011 žiadal žalobca o odpustenie penále za zamestnávateľa v sume 14 278,43 eur, a za samostatne zárobkovú činnú osobu, v celkovej sume 855,27 eur.

Podľa odvolacieho súdu proti napadnutému rozhodnutiu žalovaného bolo prípustné odvolanie (s poukazom na § 214 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom v čase vydania napadnutého rozhodnutia). Preto podľa odvolacieho súdu bol kompetentný o odvolaní žalobcu rozhodnúť druhostupňový správny orgán, príslušný na konanie, podľa § 179 ods. 1 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z. z., keď preskúmané správne konanie je dvojinštančným konaním.

Tento záver vyplýva z gramatického znenia ustanovenia § 214 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. účinného v čase vydania napadnutého rozhodnutia, ako aj jeho porovnania s právnou úpravou tohto ustanovenia v znení účinnom do 31.12.2014 v spojení s ustanovením § 293dp OSP.

Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vrátil vec krajskému súdu na ďalšie konanie, pri zachovaní dvojinštančnosti súdneho prieskumu, aplikujúc § 221 ods. 1 písm. a/, § 221 ods. 2 OSP a § 492 ods. 2 SSP.

V ďalšom konaní bude povinnosťou krajského súdu zastaviť konanie a postúpiť vec príslušnému druhostupňovému správnymu orgánu na konanie a rozhodovanie o podanom opravnom prostriedku žalobcu, keď správnu žalobu je potrebné vyhodnotiť, vzhľadom na jej obsah, ako opravný prostriedok, podaný žalobcom proti napadnutému rozhodnutiu žalovaného, a to bez ohľadu na nesprávnosť poučenia v napadnutom rozhodnutí žalovaného.

Pri aplikácii § 224 ods. 3 OSP, § 492 ods. 2 SSP krajský súd rozhodne aj o náhrade trov tohto odvolacieho konania.

Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9

zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu n i e j e prípustný opravný prostriedok.